

[Bertel Dahlgaard.]

af formen for en indgriben overfor bindende bruttopriser har burdet afvente den bebudede nye monopollovgivning.

Folketinget må nu nøje overveje formen for indgriben, og det vil vist ikke — deri er jeg enig med det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen — være opportunt for nogen her på forhånd at binde sig til et bestemt standpunkt overfor et problem, der faktisk er meget kompliceret. I Sverige er som nævnt gennemført et forbud mod bindende bruttopriser, idet der dog gives adgang til dispensation.

Ministeren har i sin fremsættelsestale henvendt opmærksomheden på, som det allerede er nævnt, at venstre tidligere i de voldsomste vendinger har vendt sig imod bruttoprissystemet. Det er selvfølgelig de synspunkter, venstre da hævdede, som også nu har fået udtryk i andelsudvalgets udtalelse, og som har deres saglige baggrund i frygten for, at bruttoprissystemet efterhånden skal fjerne al fri konkurrence indenfor en betydelig del af detailhandelen.

Se, hvis nu folketinget skulle komme til den anskuelse, at der er bestemte varer, med hensyn til hvilke det på forhånd kan fastslås at faste bruttopriser har deres berettigelse, som f. eks. enkelte særlig højt beskattede varer, hvor avancen i forvejen faktisk er fastlagt ved den pågældende skattelov, således som det i realiteten gælder for cigaretter, så kan folketinget jo i selve loven gøre undtagelse fra forbudet. Tingets behandling af spørgsmålet om faste bruttopriser vil i det hele taget lettes ved, at der er enighed om, at vejledende bruttopriser skal være tilladt. Lovforslaget er på dette punkt, såvidt jeg kan se, overordentlig large.

Dernæst er der spørgsmålet om eksklusiv-aftaler, hvorved der forstås aftaler om, at visse virksomheder kun må købe hos eller sælge til nærmere angivne virksomheder, eller aftaler om, at medlemmer af en brancheforening skal kunne købe på gunstigere vilkår end alle andre. Her ligger spørgsmålet forsåvidt noget lettere, som der i priskontrolrådets praksis allerede er indeholdt visse retningslinier, som der, såvidt jeg ved, ikke fra nogen betydende side indenfor erhvervslivet er rettet anke imod, ligesom der af domstolene i enkelttilfælde er

trukket ret snævre grænser for sådanne aftaler.

Det er i denne forbindelse interessant at se, at en af de strengeste kritikere af kommissionsbetænkningen, ærlig talt strengere, end jeg troede vedkommende ville have fundet det klædeligt — jeg tænker på højesteretssagfører Hjejle — netop priser denne praksis og udtaler ønske om, at man herfra vil gå trinvis frem på grundlag af erfaringer. Det tror jeg er sundt, og jeg tror også, at folketinget på grundlag af dette forslag vil kunne skabe rammen for den rette trinvise udvikling. Men højesteretssagføreren bør ikke glemme, at prismyndighederne under den hidtidige retstilstand har virket med det, han kalder anerkendelsesværdig forsigtighed, under hensyn til, at man har ment at burde afvente en mere detaljeret lovgivning.

Folketinget skulle nu have gode muligheder for at fremme en sådan retningsgivende lovgivning på grundlag af kommissionsbetænkningen og det meget store erfaringsmateriale, administrationen af den hidtidige lovgivning ligger inde med.

Jeg vil gerne på dette punkt præcisere det radikale venstres syn på monopol- og aftalesystemet. Hvad angår enkeltvirksomheder eller enkeltkoncerner, som besidder et fuldkomment monopol — somme-tider gjort særlig effektivt ved indførselsrestriktioner — kan der formentlig ikke være meningsforskel om, at de må kunne kræves anmeldt og må være underkastet kontrol med hensyn til priser og forretningsbetingelser. Med hensyn til aftaler, der kan udøve en væsentlig indflydelse på priser og på produktions-, handels- og transportforhold, må der som nu være pligt til anmeldelse.

Det radikale venstre vender sig ikke imod enhver form for aftaler. Vi erkender, at mange aftaler er fuldt berettigede og bidrager til, at ordnede forhold træder i stedet for kaotiske tilstande indenfor visse erhvervsområder.

Men der er to ting, vi må fastholde. Den ene er, at aftaler, der begrænser den frie konkurrence på en sådan måde, at der herigennem indkasseres en monopolgevinst, må enten ophæves, ændres eller undergives samfundets kontrol. Den anden er, at store monopolvirksomheders magtmisbrug over-